

Beslut om instruktion för förvaltningen av Linköpings universitet Holding AB

Beslut

Universitetsstyrelsen beslutar om instruktion för förvaltningen av Linköpings universitet Holding AB enligt bifogat förslag. Beslutet ersätter "Beslut om ansvar för innovationsinsatser för nyttiggörande av kunskapstillgångar samt ägaranvisningar till LiU Holding AB", LiU-2019-01893, ska träda i kraft den 9 juni 2020 och börja tillämpas direkt efter ikraftträdandet.

Beslutet ska föras in i Linköpings universitets regelsamling.

Skäl till beslut

Regeringen gav 1997 Linköpings universitet (LiU) i uppdrag att ansvara för ägarstyrning och förvaltning av dess holdingbolag.¹ Det åtagandet styrs sedan dess av universitetsstyrelsen, dels genom att LiU ges instruktioner och uppdrag, i huvudsak genom dess arbetsordning, dels genom beslut som är direkt styrande för Linköpings universitet Holding AB:s (LiU Holding) verksamhet i vissa centrala frågor, såsom bolagsordning och ägaranvisning.

Av LiU:s arbetsordning framgår på ett övergripande plan hur ansvaret för ägarstyrning av holdingbolaget fördelas mellan universitetsstyrelse och rektor. Universitetsstyrelsens särskilda instruktioner om hur uppdraget ska organiseras har tidigare legat på en relativt övergripande nivå.²

Universitetsstyrelsen noterade 2019 ett behov av en tydligare ansvarsfördelning för arbetet med ägaranvisningar för LiU Holding och gav rektor i uppdrag att utarbeta ett förslag. Under arbetets gång har det visat sig finnas ett behov att tydliggöra hur universitetets förvaltning och styrning av dess holdingbolag ska organiseras i stort; vilka uppgifter förvaltningen av LiU Holding omfattar, hur ansvaret för uppgifterna fördelas samt att ge en övergripande instruktion för hur genomförandet ska gå till.

Att ett sådant behov uppstått beror på flera saker. LiU har stegvis, under flera år, förändrat sin organisation för innovationsstödjande arbete, vilket har medfört stora

¹ Regeringsbeslut 1997-12-18, Närings- och handelsdepartementet, N96/441.

² Beslut om ansvar för innovationsinsatser för nyttiggörande av kunskapstillgångar samt ägaranvisningar till LiU Holding AB, LiU-2019-01893.

ändringar i arbetsfördelning mellan holdingbolag och lärosäte. Statens instruktioner för förvaltningen av LiU Holding har förändrats - under våren 2020 har regeringen beslutat om både en ny ägarpolicy och nya riktlinjer för förvaltningen.³ Riksrevisionen har också presenterat en granskning av lärosätenas holdingbolag som både givit anledning att se över LiU:s styrning av LiU Holding och att minska riskerna för intressekonflikter vid styrningen.⁴

Handläggningen av beslutet

Detta beslut har fattats av universitetsstyrelsen vid dess sammanträde denna dag efter föredragning av samverkansenhetsens chef Maria Swartz. I beslutet har deltagit ordföranden Lena Sommestad, universitetets rektor Helen Dannetun och övriga ledamöterna Jonas Bjelfvenstam, Dilsa Demirbag-Sten, Mats Fahlman, Elin Fägerstam, Markus Heilig, Dan Jangblad, Ludwig Modahl Edström, Sofia Ritenius, Staffan Sarbäck, Stig A. Slördahl, Ulrika Unell, och Elin Wihlborg. Vidare har närvarat prorektor Margareta Bachrack Lindström, suppleanten Tobias Karlsson, tillträdande studentrepresentanterna August Goldhahn, Beatrice Ronsten och Filip Thuvander, personalföreträdarna Krzysztof Marciniak och Annika Stenberg, styrelsens sekreterare Jenny Ljung, revisionschefen Rebecca Carlsson, chefsjuristen Christina Helmér, samt universitetsdirektören Kent Waltersson.

I beredningen av beslutet har även biträdande chefsjurist Martin Putsén, vicerektor för samverkan Peter Värbrand, samverkansdirektör Jan Axelsson och ekonom Annette Widén deltagit. Redaktionen för regelsamlingen har granskat beslutets form.

Lena Sommestad

Maria Swartz

³ Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020, regeringsbeslut N2020/00515/BSÄ och Riktlinjer för statliga universitets och högskolors förvaltning av holdingbolag, regeringsbeslut U2020/02772/UH.

⁴ Holdingbolag vid lärosätena – brister i styrning och förvaltning, RIR 2020:4.

Instruktion för förvaltningen av Linköpings universitet Holding AB

1 Bakgrund

Sedan 1997 har Linköpings universitet (LiU) i uppdrag att ansvara för ägarstyrning och förvaltningen av dess holdingbolag.¹ Uppdraget har styrts genom att universitetsstyrelsen dels har beslutat om instruktioner och uppdrag till lärosätet, dels har fattat beslut direkt kopplade till Linköpings universitet Holding AB (LiU Holding) i vissa centrala frågor, såsom bolagsordning och ägaranvisning.

Av universitetets arbetsordning framgår på ett övergripande plan hur ansvaret för ägarstyrningen av LiU Holding fördelas mellan universitetsstyrelse och rektor. Detta dokument kompletterar arbetsordningen genom att närmare beskriva vilka uppgifter förvaltningen av LiU Holding omfattar, hur ansvaret för uppgifterna fördelas och genom en övergripande instruktion för hur genomförandet ska gå till.

LiU måste vid förvaltningen av LiU Holding förhålla sig till regeringens styrdokument och även den revisionsrapport som Riksrevisionen presenterade under våren 2020.²

2 Organisation

Av LiU:s arbetsordning framgår att universitetsstyrelsen ansvarar för beslut i frågor av principiell vikt, till exempel ägaranvisningar för LiU Holding.³ Vidare anges att rektor, eller den rektor utser, företräder universitetsstyrelsen som ägarrepresentant vid stämman i LiU Holding och vid ägarsamråd med LiU Holdings styrelse och ledning.⁴ Utifrån dessa övergripande beskrivningar tydliggörs här närmare hur universitetets förvaltning av dess holdingbolag ska organiseras.

¹ Regeringsbeslut 1997-12-18, Närings- och handelsdepartementet, N96/441.

² Riktlinjer för statliga universitets och högskolors förvaltning av holdingbolag, regeringsbeslut U2020/02772/UH, Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020, regeringsbeslut N2020/00515/BSÅ och Holdingbolag vid lärosätena – brister i styrning och förvaltning, RIR 2020:4.

³ Se arbetsordning för Linköpings universitet, LiU-2020-00071, punkt 2.1.11.

⁴ Se arbetsordning för Linköpings universitet, punkt 2.3.

För LiU:s förvaltning av dess holdingbolag ska universitetets rektor vara bolagsförvaltare. Bolagsförvaltaren ska ha det övergripande ansvaret för ägarens dialog med och styrning av LiU Holding.

Rektor får besluta om lämplig organisation av förvaltningen av LiU Holding och närmare instruktioner för dess utförande. Det innefattar möjligheten att utse en ägarrepresentant, vilken exempelvis kan delta som adjungerad vid LiU Holdings styrelsemöten, och att i övrigt delegera uppgifter på det sätt som bedöms lämpligt.

I rektors ansvar ingår, på samma sätt som för övrigt verksamhetsstöd, mandat att besluta om den närmare organiseringen av universitetets systematiska innovationsinsatser för nyttiggörande av kunskapstillgångar, inklusive dess innovationskontor och dess innovationsfrämjande verksamhetsstöd.

För att undvika intressekonflikter får varken bolagsförvaltaren, eller andra universitetsanställda som ges ansvar för uppgifter som innebär styrning av LiU Holding, vara ledamot i LiU Holdings styrelse eller inneha ledande position i bolaget. Uppgifter som innebär styrning av bolaget omfattar exempelvis att företräda LiU vid formulering av uppdragsavtal eller i ägardialog.

Det hindrar dock inte i sig att VD för LiU Holding kan ha anställning som delas med LiU-anställning, i den mån heltidsanställning i bolaget anses för omfattande och lämpliga uppgifter samt finansiering finns vid LiU, eller att styrelseledamot i LiU Holdings styrelse inte kan ha anställning vid LiU. Tvärtom kan sådan personalunion ibland vara lämplig.

3 Förvaltning

Vid förvaltningen av LiU Holding ska hänsyn tas till de riktlinjer som regering och riksdag beslutar.⁵

4 Uppgifter och ansvarsfördelning

4.1 Universitetsstyrelsen

Universitetsstyrelsen ska fastställa:

1. Förslag till bolagsordning för LiU Holding⁶.

⁵ Se not 2 ovan för nu aktuella beslut.

⁶ Bolagsordningen ska motsvara regeringens beslut om hur den ska formuleras och den uppdateras därför endast vid behov, för nu gällande beslut se U2020/02772/UH.

2. Förslag till ägaranvisning för LiU Holding, inklusive giltighetstid,
3. Förslag på ledamöter till LiU Holdings styrelse, och
4. Förslag på arvode för LiU Holdings styrelse inför LiU Holdings årsstämma

Alla beslut i punkterna 1-4 måste efter universitetsstyrelsens beslut fastställas på LiU Holdings årsstämma eller extra bolagsstämma för att bli bindande gentemot LiU Holding. Beslut enligt punkterna 2-4 ska normalt fattas inför LiU Holdings årsstämma.

4.2 Bolagsförvaltaren

Uppdraget som bolagsförvaltare omfattar ett helhetsansvar för:

1. Att universitetsstyrelsens beslut enligt punkten 4.1 fastställs på LiU Holdings bolagsstämma.
2. En adekvat ägardialog med LiU Holdings styrelse.
3. Beställningar av uppdrag som Linköpings universitet lägger på dess holdingbolag.
4. Uppföljning av uppdrag som Linköpings universitet lägger på dess holdingbolag.
5. Framtagandet och inskickande av underlag rörande LiU Holding som ska rapporteras till regeringen.⁷
6. Att universitetets styrdokument följer gällande regler och riktlinjer.
7. Att LiU Holding arbetar på ett adekvat sätt med riskhantering, mål och strategier.
8. Att ärenden rörande LiU Holding föredras på ett adekvat sätt i universitetsstyrelsen, detta inkluderar framtagande av förslag till nya ägaranvisningar, förslag på styrelseledamöter till LiU Holdings styrelse samt förslag på ersättningsnivåer för dem.

⁷ Riktlinjer för statliga universitets och högskolors förvaltning av holdingbolag, U2020/02772/UH, anger att rapportering från lärosätet ska ske till Utbildningsdepartementet senast den 30 april.